

י"ט תמוז תשע"ט
אוגוסט 2019

אל: מנהלי בתי הספר, רכזים ומורים ל"גיאוגרפיה – אדם וסביבה"
מאת: פנינה גזית, מנהלת תחום דעת (מפמ"ר) "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

שלום רב,

הנדון: חוזר מפמ"ר ל"גיאוגרפיה – אדם וסביבה" התש"ף/2 לחטיבות הביניים

בחוזר זה:

- א. דברי פתיחה
- ב. רישום שם המקצוע "גיאוגרפיה - אדם וסביבה" בתעודות ובמסמכים רשמיים
- ג. חובת הוראת "גיאוגרפיה - אדם וסביבה" בכיתות ז-ט
- ד. למידה חדשנית ומשמעותית ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה"
- ה. סייבר גיאוגרפי בחטיבות הביניים
- ו. חידון "סובב ישראל" - חידון בגיאוגרפיה וסביבה בישראל
- ז. אוריינות מדעית
- ח. היבטים ונושאים להדגשה בהוראה
- ט. הוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בעזרת מאגרי מידע מתוקשבים
- י. תכנית שילוב הוראת "גיאוגרפיה- אדם וסביבה" בפעילות בקהילה
- יא. מפת ארץ ישראל
- יב. סיורים
- יג. פיתוח מקצועי למורים
- יד. דרכי התקשרות

העתק:

ד"ר מיירי שליסל יו"ר המזכירות הפדגוגית
גב' דליה פנינג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף אי' לפיתוח פדגוגי
גב' אלירז קראוס, מנהלת אגף חברה ורוח
מר דויד גל, מנהל אגף הבחינות
ד"ר שוש נחום, מנהל המנהל הפדגוגי
גב' דסי בארי, מנהלת אגף לחינוך על יסודי
מנהלי מחוזות
מפקחים כוללים

א. דברי פתיחה

עם פרוס שנת הלימודים תש"ף ברצוני לאחל למורים, למדריכים ולכל העוסקים, השותפים והמתעניינים בהוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" - שנה טובה, שנת צמיחה והתחדשות, שנת שלום ובטחון, שנה של עשייה פורייה ומעצימה והנאה בעבודה לנו ולתלמידינו.

במסגרת שיעורי "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" חשוב לעקוב עם התלמידים אחר אירועים המתרחשים בארץ ובעולם, ללמוד את ההקשרים הגיאוגרפיים שלהם, לטפח סקרנות ועניין למתרחש במרחב תוך התאמת תהליכי ההוראה - למידה - הערכה לטכנולוגיות של המאה ה-21.

במערכת החינוך בישראל ללימודי "גיאוגרפיה - אדם וסביבה" חשיבות רבה. "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" הינו תחום דעת מתחדש, דינאמי, רלוונטי ואקטואלי. לימוד המקצוע מנחיל את ערכי האהבה לארץ ולסביבה, מטפח ערכים חברתיים ומעודד לאזרחות פעילה בכל שלבי החינוך של ילדינו. המקצוע נותן כלים להתבוננות ולהבנה של יחסי הגומלין בין האדם למרחב שבו אנו חיים – מהמקומי ועד הגלובלי ויוצר אזרח יודע יותר, מבין, מודע, בוחן, חושב ומעורב.

ב. רישום שם המקצוע "גיאוגרפיה - אדם וסביבה" בתעודות ובמסמכים רשמיים

החל משנת הלימודים תשע"ו הוסב שם המקצוע גיאוגרפיה בכיתות ה' - י"ב ל"גיאוגרפיה- אדם וסביבה". שינוי זה התאים עצמו לשינויים שחלו בעשורים האחרונים בהדגשת הקיימות בניהול ובתהליכי פיתוח ושימור במרחב. דגשים אלה באים לידי ביטוי בתוכניות הלימודים החדשות ובונים תשתית ידע להבנת נושא הקיימות תוך התמקדות בסוגיות מרחביות: צדק חברתי וסביבתי, שמירה על משאבי הטבע והסביבה ועוד. תהליך הלמידה מטפח מודעות ואכפתיות אצל הלומדים לחשיבות שמירת הסביבה ולמתרחש במרחב המקומי והגלובלי תוך עידוד למחויבות ולמעורבות פעילה בהווה ובעתיד.

יש להקפיד ולרשום "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בתעודות ובמסמכים רשמיים

[פרטים בחוזר מנכ"ל](#)

ג. חובת הוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בכיתות ז-ט

בתאריך י' בכסלו, התשס"ט 7 בדצמבר, 2008, חוזר מנכ"ל תשס"ט 8/א, ז' בניסן התשס"ט, 01 באפריל 2009, פרסם האגף לחינוך על יסודי את תכנית היסוד (הליבה) לחטיבות הביניים בחינוך העל יסודי, כהבהרה לחוזר מנכ"ל סח/3(א). על פי תכנית זו יש להתייחס אל תכנית היסוד (הליבה) כאל הציר המרכזי שכל בית ספר בונה עליו את תכנית לימודי החובה והבחירה. על פי מסמך זה מקצוע "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" הוא אחד ממקצועות הליבה האקדמית וחלה עליו חובת הוראה בהיקף של 6 שעות על פני שלוש שנים. (פרטים [במתנ"ה תשע"ט](#)).

נושאי הלימוד ללמידה ולהוראה בשנת הלימודים תש"ף: כיתה ז' "האדם וסביבתו - כפר עולמי", כיתה ח' "מדעי כדור הארץ" (גיאוגרפיה פיסית), כיתה ט' "ישראל – אדם, חברה וסביבה". באתר המפמ"ר

"גיאוגרפיה- אדם וסביבה" נמצאות תכניות הלימודים במלואן ובתוכן התכנית הכוללת את התאמת השעות למסגרת שעות הלימודים בפועל.

פרטים בתיק תכנית לימודים לעובדי הוראה בפורטל לעובדי הוראה.

בנושאים אלה קיימים ספרי לימוד מאושרים על ידי משרד החינוך בעברית ובערבית, העונים על דרישות התכנית. הספרים מצויים גם בגרסה דיגיטלית. המדריכים המחוזיים ל"גיאוגרפיה – אדם וסביבה" ישמחו לעמוד לרשותכם בכל שאלה.

ד. למידה חדשנית ומשמעותית ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה"

תכנית הלימודים ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה" מזמנת שימוש בשיטות הוראה המקדמות למידה משמעותית וחדשנית - מדגישות הבניית ידע, ניתוח מצבים אותנטיים במציאות משתנה, הסקת מסקנות והערכת מצבים. הידע הנוצר מלמידה כזו הוא ידע משמעותי שנשמר לטווח ארוך, מאפשר פתרון בעיות חדשות, תוך יישום הידע החדש בתחומים אחרים.

מסמך של התאמת תכנית הלימודים למסגרת השעות מפורסם באתר המפמ"ר ומכוון ליצירת התאמה בין תכניות הלימודים בגיאוגרפיה לכיתות ז' – ט' ובין מספר השעות העומדות בפועל לרשות המורה המחויב להוראה משמעותית מעמיקה ופעילה, הוראה המרחיבה דעת, מחנכת לערכים, מקדמת חשיבה ומעוררת סקרנות. ארגון נושאי הלימוד יכול שני מעגלי הוראה- למידה: מעגל ראשון - לימודי ליבה שהינם לימודי חובה הכוללים מושגי בסיס. בחלק מפרקי ההוראה הנכללים בליבת הידע והמיומנויות ישנה הנחיה לבחור פרק מסוים מתוך מספר חלופות. הפרקים הללו מסומנים בצהוב. מעגל שני – לימודי בחירה על פי המדיניות הבית ספרית הכוללים מושגי הרחבה.

ה. סייבר גיאוגרפי בחטיבות הביניים

שילוב הוראת **סייבר גיאוגרפי** בכיתות ז' – ט' הוא חידוש פדגוגי, המכוון להעמקת הלמידה המשמעותית, שהטמעתו תחל בשנת הלימודים תש"ף. בעקבות הצלחת המסלול בחטיבות העליונות, שהחל לפני כשלוש שנים בשיתוף פעולה בין הפיקוח על הוראת "גיאוגרפיה אדם וסביבה" לבין חיל המודיעין, הוחלט לעודד את הוראת הסייבר הגאוגרפי גם בחטיבות הביניים. מסלול הסייבר הגיאוגרפי מכוון להכשיר את תלמידי תחום הדעת לתפקידי מפתח בצבא ובחיים האזרחיים בהם נדרש בסיס של ידע גיאוגרפי אזורי ועולמי, הבנת המרחב, שימוש במפות, תקשוב ובסיס תאורטי ומעשי בתחומי הגאואינפורמציה. יתר כל כן, מסלול לימודים זה פותח לתלמידים אופק מקצועי רחב שכן תחום זה, ההולך ומתפתח, נדרש היום בחברות ציבוריות, ממשלתיות ועסקיות. הוראת הסייבר הגיאוגרפי עושה שימוש במערכות מידע גיאוגרפיות - GIS תוך מיפוי המרחב בעזרת גוגל ארץ, גוגל מפות ומערכות מידע גיאוגרפיות ייעודיות למיפוי מרחבי. לצורך כך נכתבו חומרי עזר למורים ופעילויות לתלמידים. כמו כן, תפתח השתלמות המיועדת לליווי המורים שישלבו סייבר גיאוגרפי בהוראת תחום הדעת בחטיבת הביניים. הרשמה לתכנית בקישור.

ו. חידון "סובב ישראל" – חידון בגיאוגרפיה וסביבה בישראל

בשנת הלימודים תש"ף ייערך, זו השנה השש עשרה, חידון "סובב ישראל" בתחומי גיאוגרפיה וסביבה בישראל לתלמידי חטיבות הביניים מכל המגזרים. החידון מהווה שיא של תהליך לימודי- חינוכי ומשמעותי בנושאים שהם בעלי חשיבות גדולה לעצם קיומנו בארץ ישראל. החידון מהווה הזדמנות לחוויה לימודית משמעותית, לשימת דגש על הידע, ההכרה וההבנה הגיאוגרפית של הארץ. החידון מזמן פעילות בית ספרית ואירוע שיא המקדם את הוראת תחום הדעת בבתי הספר ולתחרות בונה בין תלמידי השכבה. בתהליך הרב שלבי של החידון, יתעמקו התלמידים בהכרת נופיה האנושיים והפיזיים של ארץ ישראל, ויעסקו בסוגיות ובדילמות סביבתיות וחברתיות העומדות על סדר היום הציבורי בישראל. הנושאים המרכזיים בחידון: הנופים בארץ ותהליכי התהוותם, איכות הסביבה בישראל, אקלים ישראל, מקורות אנרגיה ותהליכי הפקתה, משאבי מים בישראל והשימוש בהם, קרקע ושטחים פתוחים, האוכלוסייה בישראל, ערים וישובים כפריים בישראל, תחבורה, תקשורת, כלכלת ישראל ומקומות ואתרים בישראל.

בשנת הלימודים תש"ף החידון יישנה פניו. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר.

ז. אוריינות מדעית טכנולוגית

יש לתכנן שגרות הוראה בחטיבת הביניים בכיתות ז'- ט' העושות שימוש במשימות אורייניות מתוקשבות. את המשימות ניתן למצוא [באתר הלמידה הדיגיטלית](#) של משרד החינוך, והן כוללות המלצה לחלוקת הביצוע לאורך כיתות חטיבת הביניים. המשימות שמות דגש על אוריינות מדעית וחשיבה מסועפת ומורכבת, בנוסף לידע בתחום "מדעי כדור הארץ". חומרי למידה- הוראה- הערכה לשימוש המורים מפורסמים באתר המפמ"ר, בלשונית: חטיבת ביניים- "מדעי כדור הארץ והסביבה" ובפורטל עובדי הוראה- יחידות דיגיטליות אורייניות: חטיבת ביניים- "מדעי כדור הארץ והסביבה".

בשנת הלימודים התשפ"א, 2021 יתקיים מבחן פיזה שיכלול גם את תחום "מדעי כדור הארץ" לתלמידים שידגמו בכיתות ט'-י'.

ח. היבטים ונושאים להדגשה בהוראה

בהתאמה לתכנית הלימודים ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה" חשוב להעמיק בנושאים הבאים במסגרת תהליכי ההוראה – למידה בכיתה, בעבודות חקר, בסיוורים ובמיזמים בית ספריים: דיבור בציבור; הגינות בצרכנות; אובדן מזון; אתרי מורשת; התחממות גלובלית; העמקת האוריינות המדעית בתחום "מדעי כדור הארץ" ומוכנות למצבי קיצון. פרטים באתר המפמ"ר: בלשונית- למידה משמעותית- [ערכים](#)

בשנת הלימודים תש"ף אנו פורצים דרך **בהוראה-למידה רב תחומית** בחטיבות הביניים, המהווה את אחד מיעד המשרד החל משנת הלימודים הקרובה. במהלך זה אנו חוברים לתחומי הדעת היסטוריה ואזרחות. ועוסקים במשותף בסוגיות של עליה, הגירה ותרבות".

ט. הוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בעזרת מאגרי מידע מתוקשבים

שימוש במאגרי מידע מתוקשבים עוזר בקידום הוראת המקצוע ומרחיב את הידע וההבנה המרחביים. קיימים היום אתרים רבים המתארים תופעות ותהליכים גיאוגרפיים ומאגרי מידע רבים שיש בהם תכנים הקושרים במיומנויות גיאוגרפיות וגנריות כמו: מפות, צילומי אוויר ועוד. כל אלה מאפשרים להקנות ללומדים מידע, יכולת חשיבה ושליטה בדרכי מחקר ובמיומנויות המסייעים בהבניית הידע והחשיבה המרחביים. דוגמאות:

▪ **פורטל עובדי הוראה – המרחב הפדגוגי**

במרחב הפדגוגי בפורטל לעובדי הוראה ובאתר המפמ"ר מתפרסמים תכנים, פעילויות, מערכי שיעור וחומרי העשרה המותאמים לתוכנית הלימודים ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה". כמו כן יופעלו פרויקטים שיתופיים בין תלמידים ברחבי הארץ.

▪ **אתר "גיאוגרפיה ופיתוח הסביבה במט"ח"**: באתר שפע של חומרי למידה, עזרי הוראה וקישורים שונים.

▪ **"מבט גיאוגרפי-מושגים מהסרטים"**: האתר משמש כמילון גיאוגרפי מצולם ומכיל סרטונים קצרים שעוסקים במושגים גאוגרפיים שונים. כל סרטון מוקדש למושג גאוגרפי אחד הלקוח מאחד מתחומי ה"גיאוגרפיה – אדם וסביבה".

▪ **הילקוט הדיגיטלי**: סביבת למידה המציעה מגוון רחב של תכנים ושל פעילויות אינטראקטיביות, כגון: יחידות לימוד, משימות הערכה, פעילויות העשרה, מאגרי מידע והדמיות.

▪ **אתר היחידות הדיגיטליות משימות אוריינות מתוקשבות** – מדעי כדור הארץ בנושאי "מדעי כדור הארץ": **יחידות במגוון נושאים**: אקלים ומזג אוויר (קרינת השמש והטמפרטורה, לחץ אוויר, רוחות ועננים ומשקעים), בנושא גאולוגיה; גאומורפולוגיה; משאבי כדור הארץ.

▪ **פעילויות תלתן**: פעילויות תלתן מיועדות לתלמידים עם לקויות למידה ולתלמידים המתקשים בלימודים, אזורי ארץ ישראל, מסביב לים התיכון. בתחום "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" חט"ב יש באתר **תלתן פעילויות לכיתה ת'**. הפעילויות מבוססות על ספר הלימוד: "כדור הארץ-סביבה-אדם".

▪ **GOVMAP**: הפורטל הגיאוגרפי הלאומי של המרכז למיפוי ישראל: המרכז למיפוי ישראל (מפ"י) פיתח אתר שבו מוצגים נושאים גאוגרפיים שונים באמצעות מפות. על מפת בסיס ניתן להעלות שכבות של נושאים נבחרים. השרת החדש מכיל רכיבים חדשים בעיקר בתחום האזור האישי אשר מאפשר הכנת שכבות ע"י המשתמש. **כתובת האתר**

▪ **Google Earth & Google Maps**: האתרים מכילים שכבות רבות של מידע גיאוגרפי רלבנטי לתהליך הלמידה כגון: גבולות, אתרים, תמונות, מפות. התוכנה מאפשרת לראות את פני כדור הארץ בתלת מימד ו"לטייל" במקומות שונים. באמצעות תוכנה זו אפשר לעקוב אחרי אירועים "בזמן אמת" כמו שיטפונות, שריפות, התפרצויות הרי געש. כמו כן ניתן להוסיף עם התלמידים שכבות מידע למפות.

י. תכנית שילוב הוראת "גיאוגרפיה- אדם וסביבה" בפעילות בקהילה
מקצוע "גיאוגרפיה - אדם וסביבה" מזמן הוראה משלבת פעילויות אקטיביסטיות, חברתיות, משולבות בקהילה. אנו מעודדים שילוב ההוראה בתחומי החברה והקהילה. מעורבות יכולה להתקיים בתחומים מגוונים כמו תחום הסביבה, טיפול במפגעים סביבתיים, קבלת עולים חדשים, בני גיל שלישי וילדים עם צרכים מיוחדים לקהילה. ניתן להיעזר במדריכים לפיתוח ויישום תכניות חברתיות. רשימת המדריכים באתר המפמ"ר.

י"א. מפת ארץ ישראל

לקראת שנת הלימודים התש"ף אנו חוזרים ומדגישים את החשיבות שיש ללימוד המפה של ישראל במסגרת לימודי "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בחטיבות הביניים. הידע וההבנה של תופעות ותהליכים ברמה העיונית, חייבים להיות מלווים בהכרה של מפת הארץ: האזורים הטבעיים והנופים, הגבולות, היישובים ועוד. אנו מאמינים כי לימוד "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בדרך זו יתרום לחיזוק הזיקה של התלמידים לישראל. לרכישת מפת ישראל לתלייה בכיתה ו/או לשימושם של תלמידים יש לפנות למרכז למיפוי ישראל או לרכוש מפות אשר נחתם עליהן כי נתוני היסוד שלהן מבוססים על נתוני המרכז למיפוי ישראל.

י"ב. סיורים

הסיור הלימודי על מרכיביו השונים הוא אחד מאבני היסוד של ההוראה המשמעותית ב"גיאוגרפיה – אדם וסביבה". מומלץ כי הלימודים במסגרת תחום הדעת ישולבו בלמידה חוץ כיתתית ובסיורים בסביבה הקרובה והרחוקה כחלק מהתהליך הלימודי הרציף. שילוב "המסע לירושלים" בתכנית הלימודים: התכנית "[נעלה לירושלים](#)" פועלת מטעם מנהל חברה ונוער החל משנת תש"ע. תכנית זו מעודדת יציאה של כל תלמיד לשלושה סיורי "מסע לירושלים" במהלך שנות לימודיו במערכת החינוך. כחלק מהתכנית הלאומית ללמידה משמעותית, הוחלט במשרד החינוך לעדכן את התכנית ולחברה לתחומי הדעת השונים ובכך לנצלה להעצמת הלמידה המשמעותית, הערכית והרלוונטית. מומלץ למורי "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" להשתתף בצוותי פעולה בית ספריים לשילובם ב"מסע לירושלים" שיכללו למידה בין תחומית במסגרת ההכנה לסיור, במהלכו ולאחריו. [פרטים באתר המפמ"ר](#).

י"ג. פיתוח מקצועי למורים

בשנת הלימודים התש"ף יכלול הפיתוח המקצועי למורים כנסים והשתלמויות ארציות ומחוזיות. הפיתוח המקצועי חיוני לכל המורים כדי להתעדכן במידע גיאוגרפי, במיזמים שונים המתקיימים במהלך שנת הלימודים ובנושאים נוספים הקשורים בהוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בבתי הספר. פירוט ניתן למצוא באתר המפמ"ר בלשונית: "[פיתוח מקצועי תש"ף](#)".

באתר מטח "מורים" יפורסם מידע על השתלמויות קצרות "[מיקרוקרדיטציה](#)" בנות 10 ש' בנושאים ממוקדים כמו מיומנויות קריאה ופענוח מפות, ביצוע "סיור לימודי" ועוד.

פורומים ארציים וכנס קיץ בשנת הלימודים תש"ף יתקיימו שלושה מפגשים ארציים למורי העל יסודי- בימי שלישי. בנוסף, יתקיימו כנס קיץ בן יומיים (התאריכים הם: 26.11.19 ; 21.1.20 - סינכרוני ; 19.5.20 ; 23-24.6.20).

• **השתלמויות מקוונות** "בנעלי בית"- למורי חטיבות הביניים והחטיבות העליונות תתקיימנה באמצעות תקשורת מתקשבת מן הבית- כול השתלמות במתווה "אופק חדש" וכוללת 30 שעות השתלמות, ומטלות להגשה. פרטים וקישורים להרשמה יפורסמו באתר המפמ"ר.

• **השתלמויות במתכונת "איחוד מול ייחוד"** - השתלמויות ארציות מקוונות ליישום מגוון רחב של דרכים להוראה למידה והערכה במסגרת התכנית הלאומית ללמידה משמעותית. להשתלמויות במודל זה יש חלקים אחידים משותפים לכל תחומי הדעת וחלקים ייחודיים המותאמים להוראת "גיאוגרפיה – אדם וסביבה". ההשתלמויות במודל זה יתנו כלים ומענה בעיקר לחלופות בדרכי הוראה למידה והערכה במסגרת ה- 40% של תכניות הלימודים (נושאי הרחבה והעמקה). אנו ממליצים להשתלם בשנה"ל תשע"ט באחת מההשתלמויות המקוונות בתחום הדעת.

• **השתלמות מורים מובילים** בבתי הספר העל יסודיים (בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה) תתקיים בבית יציב בבאר שבע בתאריכים 16 – 18 בפברואר 2020. ההשתלמות תמשך 3 ימים רצופים. פרטים והרשמה [באתר המפמ"ר](#).

- **מועדוני מורים** יתקיימו במרכזי פסג"ה במחוזות. סיורים ישולבו בהשתלמויות המחוזיות. פרטים אצל המדריכים המחוזיים.
- **כנס האגודה הגיאוגרפית** – יתקיים כמידי שנה בחג החנוכה – הכנס בשנת הלימודים תש"ף יתקיים באוניברסיטת חיפה 10-29 בדצמבר 2019 (אחד הימים יתקיים בקמפוס הנמל. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר
- **כנס לחינוך סביבתי – בחופשת הפסח**. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר
- **כנס החלל והיקום**. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר
- **השתלמויות למובילי הסייבר הגיאוגרפי**. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר
- **כנס מקוון של המזכירות הפדגוגית**. פרטים יפורסמו באתר המפמ"ר

י"ד. זרכי התקשרות

במהלך השנה מתפרסמות הודעות חשובות בנושאים שונים הקשורים באופן ישיר להוראת המקצוע. המידע מתפרסם באתרים של משרד החינוך ובאתרים אחרים, וכן מופץ מידע ומתנהל שיח ברשימת תפוצה בדואר האלקטרוני כמפורט להלן

אתר **המזכירות הפדגוגית**: [באתר](#) יפורסמו חוזרי המפמ"ר, החוזרים לא ישלחו לבתי הספר.

אתר המפמ"ר ל"גיאוגרפיה – אדם וסביבה" במשרד החינוך- באתר תמצאו את כל המידע שיוצא מטעם הפיקוח על הוראת המקצוע: חוזרי המפמ"ר, פרטים על ההשתלמויות, צוותי הדרכה ועדכונים בנושאים שונים. כמו כן ניתן לפנות דרכו ישירות למפמ"ר.

הרשמה ל**רשימת התפוצה** של קהילת מורי "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" בדואר האלקטרוני [באתר "גיאוגרפיה ופיתוח הסביבה"](#). רשימת תפוצה זו מאפשרת שיח חופשי בין כל המנויים באתר. רשימה זו כוללת מאות מורים ואנשי אקדמיה מכל רחבי הארץ, ומתנהל בה רב שיח מתמיד בכל הקשור להוראת המקצוע.

להצטרפות לרשימת התפוצה ניתן להירשם בדף הראשי של האתר.

[המדריכים הארציים והמחוזיים](#) ל"גיאוגרפיה- אדם וסביבה" ישמחו לעמוד לרשותכם בכל שאלה. רשימת מדריכים עדכנית תפורסם בקרוב.

חשוב ביותר כי כל המורים יהיו מחוברים לרשימת התפוצה וייכנסו באופן קבוע לאתרים הנ"ל.

בברכת

שנה טובה ועשייה פורייה, מעצימה ומוצלחת

שנת שקט וביטחון

פנינה גזית,

מפמ"ר "גיאוגרפיה – אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"